

Dades Tècniques

Editat per Cruïlla a Barcelona l'any 1996

Format: 19 x 12 cm.   **Pàgines:** 139   **Col·lecció:** El vaixell de vapor, 58

Pròleg: —

Dedicatòria: Per a Eusebi i Maria del Carme des de la fidelitat.

Il·lustrat per August Tharrats.

Edicions: 3. 1993/1996

Traduccions: —

Premis: —

Estructura formal

Setze capítols numerats i intitolats: 1.- Una proposta. 2.- El compromís. 3.- Gresher. 4.- La versió de Bouts. 5.- Vulgues no vulgues. 6.- Un gran secret. 7.- Formatge. 8.- Menjar fresc. 9.- L'indi llarg. 10.- No vull tornar. 11.- Un punyal. 12.- ¡Amén! 13.- Cachira. 14.- El càstig. 15.- El sortós miserable. 16.- Silenci, capità.

Observacions

Aquesta edició s'il·lustra amb tres dibuixos de doble pàgina i dos de pàgina sencera.

Botó de mostra

«Tinguérem ocasió de reveure'ns, a petició meva, a la rebotiga d'un especier conegut seu; i allí fou on vaig esplaiar-me del tot, explicant-li els meus dubtes.

Als quals reaccionà amb un interès especial

Tu voldries saber coses de Lefting, ¿oi? -va fer, tot d'un plegat, com si volgués encarrilar més bé la conversa-. Doncs, deixa'm fer a mi. Calma, estigues tranquil. Tot en secret...

Me'l vaig mirar, ell va enriolar-se i, com si un director de coral ens hagués donat l'entrada, vam exclamar tots dos alhora:

-¡Silenci, capità!

Tot dit amb energia, amb urgència, però amb veu sibilant.

Quan érem a l'Acadèmia Naval, i calia callar, mantenir algun secret, corria la veu, genèrica: "Silenci, capità", que mai no vaig saber com s'havia originat».

(pàg. 30-32, cap. 3, "Gresher")

Classificació

Tema: La llibertat de poder triar el propi camí.

Subtemes: L'ambició. L'amistat. Les aparences. L'aventura. La carrera militar. Els càstigs. El compromís. La desconfiança. L'emigració. L'encobriment. L'honor. La justícia. Els naufragis. La navegació. L'obediència. El progrés. La responsabilitat. El secret. La sort. Les supersticions. Els viatges.

Gènere: Novel·la

Subgènere: Aventures. Rerefons històric.

Edat dels lectors: A partir de 12 anys.

Estudi del llibre

Argument

Quan el tinent Laurent porta cinc mesos de reclusió a Riddle Castle -una presó per a oficials- rep la visita de l'almirall Hanson, que li parla de canviar la cel·la per l'acció. Abans de l'inici de l'aventura, a Londres, comença a sospitar.

La missió secreta és prou clara: s'ha d'embarcar a la goleta Taurus de segon de bord i anar a buscar dos oficials -Ragass i Gerbrate- que fins fa ben poc es donaven per morts. En la seva condició de llibertat temporal, es compromet a aplicar-se a la missió a vida o mort. Bon coneixedor de l'Atlàntic, s'encarrega de fixar la ruta més segura i d'estudiar, a més a més, les dificultats d'acostament a les illes Carrazo. Una vegada assolida la missió, però, Laurent decideix d'allunyar-se de les disposicions de l'almirallat i facilitar la llibertat de Gerbrate.

Ambientació

Espai: El gruix de l'aventura passa a bord de la goleta Taurus, en el seu trajecte des del port de Londres fins a l'arxipèlag de les Carrazo, a l'Atlàntic. De tornada a Londres, el Taurus recalca a Cachira, al sud de Cayo Dueñas. Després l'acció es trasllada a Amèrica de Nord, concretament a Baltimore.

Temps: L'acció se situa en la segona meitat del segle XVIII, quan es declara la independència d'Amèrica i abasta, probablement, més de tres anys.

Narrador

En primera persona, excepte l'inici del primer capítol, que va en tercera, per introduir el relat del protagonista. En alguna ocasió s'adreça directament al lector.

Estil i llenguatge

La tècnica narrativa i el discurs dels personatges -els diàlegs- prevalen sobre les descripcions, la qual cosa contribueix a augmentar l'agilitat i el dinamisme del relat. L'autor és curós del model de llengua que apareix en el transcurs de la història. Fa ús de mots pertanyents al camp semàntic de la nàutica. Empra recursos diversos com les comparacions, la ironia, els estirabots, el sentit figurat, les exclamacions, les onomatopeies, les exageracions, les locucions i frases fetes i algun pleonasme. Apareixen també mots i expressions en francès, espanyol i anglès que donen versemblança al relat.

Estructura interna

Segueix l'estructura clàssica de plantejament (del cap. 1 al 4): alliberament de la presó del tinent Laurent, coneixença del capità Gresher, dels oficials i del navili i preparatius del viatge; nus (del cap. 5 al 12): indisposició del capità, nou comandament de la nau, arribada a l'arxipèlag de les Carrazo, localització i embarcament del tinent Gerbrate i retorn cap a Anglaterra; i desenllaç (del cap. 13 al 16): escala a Cachira, desaparició del tinent Gerbrate, recuperació del capità Gresher, reducció de la llibertat del tinent Laurent, arribada al port de Londres, enrolament del tinent Laurent en un veler holandès i establiment a Baltimore.

Anècdotes al marge

Novel·la escrita a l'Espluga de Francolí l'agost de 1992. Inclou a *El vent de l'aventura II*, editorial La Galera, 1998, col·lecció "Biblioteca Vallverdú", volum 8.

Personatges

Arnell

És el contramestre que s'encarrega, juntament amb Mills, de la provisió i el parament del Taurus. Home de gran estatura, és el responsable de la tripulació. Durant el primerencontre amb els indígenes roman a la nau, amb el canó a punt. Més endavant va a l'illa on es relaciona amb els indis i coneix Gerbrate. Finalment, sap la veritat sobre la missió del Taurus i, en arribar a port, fa avisar Gordon Dyke perquè admira en Laurent.

Bouts

Havia estat el contramestre de la fragata Old Wynn. En el seu llit de mort, confessa que, a part d'ell i el capità Lefting, podien haver-se salvat dos altres oficials, que havien estat desterrats per desobediència abans del naufragi.

Bruster Mills

Sotstinent ambiciós, poc parlador i seriós, és l'encarregat d'instal·lar el tinent Laurent a Londres. Està assabentat, per endavant, de tot el que fa referència al viatge. Fixa amb Laurent el rumb d'aproximació a l'arxipèlag de les Carrazo. És el primer que xafa el territori dels indis. Té aspiracions i no està disposat per res del món a col·laborar en cap afer que pugui esmicolar la seva carrera. Té ànima de funcionari. Quan l'afer Lefting es dilueix, Mills continua, de segon oficial, navegant per la Mediterrània.

- Clive Laurent** És un navegant expert. Oficial honest, té 25 anys i pertany a la Marina Reial. Acceptada la missió de l'almirallat es fa càrrec dels govern provisional de la nau Taurus. Amant de la llibertat, honest, crític, Laurent no sempre segueix les ordres dels seus superiors. Tan bon punt arriben a port, decideix fer-se escàpol i trencar amb el seu passat. S'embarca en el vaixell holandès Vlyed amb el nom de Gus Camb.
- El capità del Vlyed** És un home magre, d'ulls molt blaus i durs. A última hora, agraeix a Gus Camb -el tinent Laurent- la seva disposició al llarg de tot el viatge i li reconeix el nervi i el coratge que ha tingut per conviure amb la marineria.
- El comandant alcaid de Riddle** És qui mana a la presó militar. Disposa, amb prudència i discreció, la sortida del tinent Laurent del castell fortificat.
- El contramestre del Vlyed** S'adona que en Gus Camb és un expert en marineria.
- El cuiner del Taurus** Es queixa al tinent Laurent de la conducta del capità Gresher, el qual es malfia injustament del seu menjar.
- El governador espanyol de l'illa de Cachira** Dóna protecció a Gerbrate fins que el tinent pot embarcar cap a Amèrica del Nord.
- El rector** És el rector del llogarret de Melfrye. Menut i somrient, comunica a la Marina Reial allò que Bouts li ha confessat.
- El sergent de la guàrdia naval** Ha de conduir oficialment Laurent a la caserna de Newbar. El carruatge, però, el portarà al moll on embarca al veler holandès Vlyed.
- Els indígenes** Polígams, de pell llisa, enraonadors, viuen en unes cabanes molt grosseres. Vesteixen unes faldilles curtes. El cap, el tenen garnit amb cintes acolorides plenes de penjolls; el rostre, el porten pintat i els cabells, tallats amb serrell curt. S'alimenten de fruites fresques i de marisc. Tot i que són guerrers, reben pacíficament els mariners.
- Els mariners del Taurus** Són vint-i-dos homes, ben triats, forts i disciplinats.
- Els mariners del Vlyed** De primer, fan facècies sobre l'aspecte del mariner Gus Camb, però, després, s'adonen que se les havien amb un navegant expert.
- Els tres presoners de Riddle Castle** Són els tres oficials amb qui el tinent Laurent comparteix la reclusió. Tenen una conducta impròpia.
- Gerbrate** És tinent. Durant nou llargs anys, s'ha assimilat als indígenes. Tot i que té ganes de perdre de vista aquell racó de món, no vol retornar a Anglaterra perquè es considera fora del servei de Sa Majestat. En arribar a Cachira, pren la decisió de fugir. Instal·lat a Amèrica del Nord, ingressa a la marina mercant.
- Gordon Dyke** És un vell amic de l'Acadèmia Naval de Laurent. Advocat de l'almirallat, té l'oficina al moll Nuttly. Ajuda el tinent Laurent, tant abans com després de la missió. És nomenat Sir per Sa Majestat.

- Gregor Dunkeld** És descendent d'escocesos, d'uns 35 anys. Honest, acollidor, pertany a una de les famílies que, en el procés d'independència, havia estat de les més actives. Obre un magatzem de mercaderies diverses al port de Baltimore, amb el qual s'enriqueix. Es casa i va a viure en un palauet colonial amb jardí.
- Gresher** És el capità del Taurus. Home garrell, robust, d'ulls en forma de trau, cabells abundosos i amb un rostre ple d'arrugues. Quan es desentén del comandament del navili, l'assumeix Laurent, fins que Gresher el recupera al port de Cachira. Aleshores demana explicacions a Laurent perquè no vol deixar escapar la pensió que, després d'aquest últim servei, li havia promès l'almirallat. Finalment ordena, pocs dies abans d'arribar a Londres, l'empresonament del tinent Laurent.
- Hanson** És l'almirall encarregat d'informar el tinent Laurent sobre la possibilitat de commutar la seva condemna a canvi d'un servei secret a la Marina. Presenta el capità Gresher als seus oficials -el tinent Laurent i el sotstinent Mills- i els recorda les condicions del viatge.
- L'adjunt del comandant de la presó Riddle Castle** És un oficinista grassonet, d'ulls vermellorsos i de caminar lent. Se'l coneix amb el malnom de "Mosquit", perquè li agrada massa alçar el colze.
- La senyora Prescott** És tafanera, múrria i observadora. Regenta, a Londres, una pensió on s'allotgen oficials en temporada de descans o mentre esperen una nova destinació.
- Lefting** Era el capità que comandava la fragata Old Wynn quan -ara fa nou anys- naufragà. Informà falsament que tota la tripulació, excepte el contramestre i ell mateix, havia mort.
- Montagu** És el primer lord de l'almirallat i qui proposa la commutació de la condemna al tinent Laurent. Cara-roig, reservat, botit, desitja a tot preu el triomf de l'expedició, no tant com un servei a Sa Majestat, sinó com una manera de preservar el nom de Lefting, el seu germà.
- Pondy** És un mariner sec, de coll llarg, servicial, eixelebrat. Ajudant de cuina i cambrer, és l'encarregat de fer arribar el menjar al capità. Vol ser a tot arreu i actua, de vegades, com si estigués espiant. Mor a causa d'un desgraciat accident i el seu cos és llençat al mar.
- Ragass** És, juntament amb el tinent Gerbrate, un dels oficials que van haver d'abandonar, poc abans del seu naufragi, la fragata Old Wynn. Va morir mentre intentava fugir de les illes en un bot. Les ones, més tard, van retornar el seu cadàver.

Connexió amb diferents matèries

- Ciències de la Naturalesa** La vegetació i la fauna d'algun arxipèlag de l'oceà Atlàntic. El te. El rapè. Les espècies. Els bancs coral·lins. Les dunes.
- Educació Física** L'esgrima. L'equitació. L'exercici físic.

Ètica	La llibertat. L'honor. El deure. L'engany. L'abús d'autoritat. L'ambició. La malfiança. L'obediència. El secret. Els càstigs. La responsabilitat. El progrés. La injustícia. L'encobriment. L'emigració. La sort. L'amistat. L'assimilació cultural. La humiliació. La corrupció.
Geografia	Situació en un planisferi de totes les referències geogràfiques reals. La ruta de l'Atlàntic. Les cartes de navegació. Els ports. L'hemisferi occidental. Els accidents geogràfics: la costa arenosa i la rocallosa. L'arxipèlag. Els indígenes: vestimenta, hàbitat i costums. La interpretació de mapes. Els Apalatxes.
Història	La ciutat de Londres -vida quotidiana- al segle XVIII. La monarquia britànica: Jordi III (Casa de Hannover). Les colònies de l'imperi britànic. La Marina Reial anglesa. La independència de les colònies d'Amèrica del Nord. La ciutat de Baltimore.
Història de l'Art	Els castells escocesos. Els palauets colonials nord-americans del segle XVIII. Cinema: El cinema i la independència nord-americana. El cinema i la flota anglesa. "El capitán Horotario Homblover" (<i>Captain Homblover</i> , 1951) de Raoul Walsh, "Rebelión a bordo" (<i>Mutiny on the Bounty</i> , 1935) de Frank Lloyd.
Literatura	El viatge i la literatura. Les llegendes marineres. La literatura naval: Cecil Scott Forester, Patrick O'Brian i Alexander Kent.
Llengua	<u>Lèxic</u> : Confeccionar vocabularis a partir dels camps semàntics següents: a) els tipus d'embarcacions; b) les parts d'una goleta; c) la tripulació d'un vaixell i l'organització del treball; d) el parament d'un vaixell; e) les jerarquies militars; f) la vestimenta; g) les armes; h) l'alimentació; i) els fenòmens meteorològics; j) els colors; k) els accidents geogràfics; l) els indígenes; m) els tipus de construccions. Estudi dels sinònims i, en especial, els de "menjar", "vaixell", "mariner". Treballar la formació de mots: la derivació -estudi de mots col·lectius- i la composició. Els manlleus: anglicismes, gal·licismes i castellanismes. Les frases sentencioses. Les frases iròniques. Els malnoms, els renecs i les expressions col·loquials. La polisèmia. El sentit figurat. Les locucions i frases fetes. Les onomatopeies. Les exclamacions. <u>Recursos literaris</u> : Els elements premonitoris. La ironia. La narració en tercera i en primera persona. El pleonasma. L'estirabot. La metonímia. El diàleg directe i l'indirecte. La descripció d'ambients. Els manlleus i la versemblança lingüística. Les comparacions lliures. <u>La tipologia textual</u> : La llengua oral: el discurs i la declaració. El llenguatge no verbal: el gest. La nota. La carta. El diari de bord o quadern de bitàcola. <u>Variació lingüística</u> : El tractament de cortesia "vós".
Música	La percussió de fusta i les músiques tribals.

Plàstica

Disseny de segells per lacrar plecs i cartes. Dibuix del mapa d'una illa. Dibuix d'un veler. Decoració de carabasses. Construcció i disseny de collarets de petxines.

Religió

Els ritus funeraris en alta mar. Les supersticions.

Tecnologia

El naufragi d'un vaixell. Les ulleres de llarga vista.

